

4η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ...

Νεοελληνική Γλώσσα
Β΄ Γυμνασίου

Μάθημα συντακτικού

– Αυτό είναι το πλαστικό σωληνάριο που περιέχει το μελάνι. Αν αφαιρούσατε αυτό το σωληνάριο από το στίλο, τι θα συνέβαινε;

Οι μαθητές μου με κοιτάνε σαν να μην μπορούν να πιστέψουν ότι τους κάνω μια τόσο κουτή ερώτηση.

– Άνθρωπέ μου, δε θα μπορούσες να γράψεις.

– Ωραία. Τώρα, τι είναι αυτό που κρατάω στο χέρι μου;

Και πάλι το βλέμμα της καρτεριάς.

– Ένα ελατήριο, άνθρωπε.

– Και τι θα συνέβαινε αν αφαιρούσαμε το ελατήριο;

– Αν προσπαθήσεις να σπρώξεις προς τα έξω το σωληνάριο, δε θα γράψει, γιατί δε θα υπάρχει ελατήριο για να το σπρώξει και να κρατήσει τη μυτούλα του έξω, εκεί που γίνεται όλη η δουλειά. Κι ύστερα μπλέκεις σε μεγάλες φασαρίες, γιατί δεν μπορείς να γράψεις την εργασία σου κι ο δάσκαλος θα νομίσει πως είσαι τρελός για δέσιμο αν έρθεις στο σχολείο κι αρχίσεις να του λες για ελατήρια που λείπουν ή για σωληνάρια ή κι εγώ δεν ξέρω για τι άλλο.

– Δείτε τώρα τι γράφω στον πίνακα: «Το ελατήριο κάνει το στίλο να λειτουργεί». Ποιο είναι το υποκείμενο της πρότασης; Μ' άλλα λόγια, για ποιο πράγμα μιλάμε σ' αυτή την πρόταση;

– Για το στίλο.

– Όχι, όχι, όχι. Υπάρχει εδώ μια λέξη που φανερώνει ενέργεια. Ονομάζεται ρήμα. Ποια είναι αυτή η λέξη;

– Α, ναι. Το ελατήριο.

– Όχι, όχι, όχι. Το ελατήριο είναι πράγμα.

– Καλά, καλά. Το ελατήριο είναι πράγμα.

– Λοιπόν, τι κάνει το ελατήριο;

– «Κάνει το στίλο να λειτουργεί».

– Ωραία. Το ελατήριο επιτελεί αυτή την ενέργεια.

Μιλάμε για το ελατήριο, σωστά; Δείχνουν να μην έχουν πειστεί.

– Υποθέστε ότι λέγαμε: «Το στίλο κάνει το ελατήριο να λειτουργεί». Θα ήταν σωστό αυτό;

– Όχι. Το ελατήριο κάνει το στίλο να λειτουργεί.

Ο καθένας το καταλαβαίνει αυτό.

– Οπότε, ποια είναι η λέξη που μας φανερώνει την ενέργεια;

– «Κάνει».

– Σωστά! Και ποια λέξη χρησιμοποιεί τη λέξη που φανερώνει την ενέργεια;

– Το ελατήριο.

– Μπορείτε, λοιπόν, να δείτε πως ένα στίλο είναι σαν μια πρόταση. Χρειάζεται κάτι για να το κάνει να λειτουργήσει. Χρειάζεται μια ενέργεια, ένα ρήμα. Το καταλαβαίνετε αυτό;

Είπαν ότι το καταλάβαιναν. Ο πρόεδρος, που κρατούσε σημειώσεις καθισμένος στο πίσω μέρος της αίθουσας, φάνηκε προβληματισμένος. Στη συζήτηση που είχαμε μετά το μάθημα είπε ότι αυτός μπορούσε να καταλάβει τη σύνδεση που είχα κάνει ανάμεσα στο στυλογράφο και στην πρόταση. Δεν ήταν σίγουρος κατά πόσο είχα κατορθώσει να την περάσω στους μαθητές, πάντως ήταν ευρηματική και καινοτόμος.

Φρανκ Μακ Κορτ, «Ο δάσκαλος: μια αυτοβιογραφία», μτφρ. Νεκτάριος Καλαϊτζής, εκδ. Scripta, 2006 (δισκευή)

Μάθημα συντακτικού

1. Να αιτιολογήσετε τον τίτλο του κειμένου.
2. Με τι παρομοίασε ο δάσκαλος την πρόταση που προσπαθούσε να εξηγήσει στους μαθητές;
3. Πώς χαρακτηρίζει ο πρόεδρος της τάξης τη διδασκαλία του δασκάλου;
4. Στο κείμενο υπάρχουν οι λέξεις «υποκείμενο» και «ρήμα». Γνωρίζετε τη σημασία τους;

5. Φανταστείτε τώρα ότι είστε εσείς ο δάσκαλος του κειμένου και ένας μαθητής σας δεν έχει καταλάβει το «μάθημα συντακτικού». Μπορείτε να βρείτε έναν τρόπο να του εξηγήσετε τι είναι το «υποκείμενο», τι είναι το «ρήμα» και τι είναι το «αντικείμενο»;
Θυμηθείτε ότι:

Στην πρόταση «Το σωληνάριο περιέχει το μελάνι» το «περιέχει» είναι το **ρήμα**. Έπειτα ρωτάμε: «Ποιος περιέχει;» και απαντάμε: «Το σωληνάριο» για να βρούμε το **υποκείμενο**. Επίσης ρωτάμε: «Τι περιέχει;» και απαντάμε: «το μελάνι» για να βρούμε το **αντικείμενο**.

Σε μερικές περιπτώσεις **αντικείμενο** του ρήματος μπορεί να είναι μια ολόκληρη πρόταση. Στην πρόταση «Δείχνουν να μην έχουν πειστεί» το «δείχνουν» είναι το **ρήμα**. Έπειτα ρωτάμε: «Ποιοι δείχνουν;» και απαντάμε: «Οι μαθητές» για να βρούμε το **υποκείμενο**. Επίσης ρωτάμε: «Τι δείχνουν;» και απαντάμε: «να μην έχουν πειστεί», που είναι μια ολόκληρη πρόταση, για να βρούμε το **αντικείμενο**.

6. Βρείτε το υποκείμενο και το αντικείμενο των υπογραμμισμένων ρημάτων στο παρακάτω απόσπασμα. Σε μερικές περιπτώσεις το υποκείμενο μπορεί να χρειάζεται να το προσθέσετε εσείς.

«Αν προσπαθήσεις να σπρώξεις προς τα έξω το σωληνάριο, δε θα γράψει, γιατί δε θα υπάρχει ελατήριο για να το σπρώξει και να κρατήσει τη μτούλα του έξω, εκεί που γίνεται όλη η δουλειά. Κι ύστερα μπλέκεις σε μεγάλες φασαρίες, γιατί δεν μπορείς να γράψεις την εργασία σου κι ο δάσκαλος θα νομίσει πως είσαι τρελός για δέσιμο αν έρθεις στο σχολείο κι αρχίσεις να του λες για ελατήρια που λείπουν ή για σωληνάρια ή κι εγώ δεν ξέρω για τι άλλο».

ΡΗΜΑ	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

(Για την ονομαστική-υποκείμενο, την αιτιατική-αντικείμενο και τα δίπλωτα ρήματα βλ. ασκήσεις 47-50, 406-410 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

7. Να βάλετε τις λέξεις των προτάσεων σε σειρά ώστε να βγαίνει νόημα και έπειτα να υπογραμμίσετε τα δύο αντικείμενα των ρημάτων.

(Ο, κέρασε, Χασάν, Φατμέ, την, σοκολάτα)

(ταΐζει, μητέρα, μωρό, το, γάλα, Η)

(μαθητές, γεωγραφία, Ο, τους, δάσκαλος, διδάσκει)

(το, να, Γιάννη, έρχεται, Βλέπω)

8. Θυμηθείτε κάποιο μάθημα που σας δυσκόλεψε τη φετινή χρονιά. Ποιο τρόπο βρήκε ο καθηγητής σας για να το κατανοήσετε; Διηγηθείτε το στους συμμαθητές σας.

Σώπα, δάσκαλε

Αναμνηστική φωτογραφία από τα γυμνασιακά χρόνια του Νίκου Καζαντζάκη, 1898 (Ηράκλειο, Ιστορικό Μουσείο Κρήτης)

[...] Ώρες μάς έπαιρνε [ο δάσκαλος] τ' αυτιά ποια φωνήεντα είναι μακρά, ποια βραχέα και τι τόνο να βάλουμε, οξεία ή περισπωμένη. Κι εμείς ακούγαμε τις φωνές στο δρόμο, τους μανάβηδες, τους κουλουρτζήδες, τα γαϊδουράκια που γκάριζαν και τις γειτόνισσες που γελούσαν και περιμέναμε πότε να χτυπήσει το κουδούνι, να γλιτώσουμε. Κοιτάζαμε το δάσκαλο να ιδρώνει απάνω στην έδρα, να λέει, να ξαναλέει και να θέλει να καρφώσει στο μυαλό μας τη γραμματική, μα ο νους μας ήταν έξω στον ήλιο και στον πετροπόλεμο. Γιατί πολύ αγαπούσαμε τον πετροπόλεμο και συχνά πηγαίναμε στο σχολειό με το κεφάλι σπασμένο. Μια μέρα, ήταν άνοιξη, χαρά Θεού, τα παράθυρα ήταν ανοιχτά κι έμπαινε η μυρωδιά από μian ανθισμένη μανταρινιά στο αντικρινό σπίτι. Το μυαλό μας είχε γίνει κι αυτό ανθισμένη μανταρινιά και δεν μπορούσαμε πια ν' ακούμε για οξείες και περισπωμένες. Κι ίσια ίσια ένα πουλί είχε καθίσει στο πλατάμι της αυλής του σχολειού και κελαιδούσε. Τότε πια ένας μαθητής, χλωμός, κοκκινομάλλης, που 'χε έρθει εφέτος από το χωριό, Νικολιό τον έλεγαν, δε βάσταξε, σήκωσε το δάχτυλο: – Σώπα, δάσκαλε, φώναξε. Σώπα, δάσκαλε, ν' ακούσουμε το πουλί!

Νίκος Καζαντζάκης, «Αναφορά στον Γκρέκο», εκδ. Καζαντζάκη, 1988

Σώπα, δάσκαλε

1. Πού ήταν το μυαλό των μαθητών την ώρα που ο δάσκαλος έκανε μάθημα;
2. Τι περιστατικό συνέβη μια ανοιξιιάτικη μέρα μέσα στην τάξη;

3. Φανταστείτε τον διάλογο που ακολούθησε ανάμεσα στον δάσκαλο και στον μαθητή του κειμένου.

4. Ο μαθητής του κειμένου, μετά από την παρατήρηση που του έκανε ο δάσκαλος για τη διακοπή του μαθήματος, επιστρέφει στο σπίτι του. Γράψτε τι σκέφτεται, όπως στο παράδειγμα:

Δε θέλω
να ξαναπάω
(ξαναπηγαίνω)
σχολείο.

Θέλω να μη

(διαβάσω)
τα μαθήματά μου.

Θέλω να με

(αφήνω) ήσυχο.

Θέλω
να _____
(κλαίω) γιατί ο δάσκαλος
δε με συμπαθεί.

Θέλω
να _____
(αλλάζω) schoλείο.

5. Ο δάσκαλος, θυμωμένος, απευθύνεται στους μαθητές του. Συμπληρώστε με τον κατάλληλο τύπο, όπως στο παράδειγμα:
 - (Ανοίγω) Ανοίξτε αμέσως τα βιβλία σας.
 - (Σταματώ) _____ αμέσως να μιλάτε.
 - (Βγαίνω) _____ με ησυχία από την τάξη για διάλειμμα.
 - (Διακόπτω) Μη _____ άλλη φορά το μάθημα.

6. Διαβάστε το απόσπασμα του κειμένου και προσπαθήστε να το ξαναγράψετε ξεκινώντας με τις προτάσεις που σας δίνουμε.

«Κι εμείς ακούγαμε τις φωνές στο δρόμο, τους μανάβηδες, τους κουλουρτζήδες, τα γαϊδουράκια που γκάριζαν και τις γειτόνισσες που γελούσαν και περιμέναμε πότε να χτυπήσει το κουδούνι, να γλιτώσουμε».

Κι εμείς *κάθε μέρα* ακούμε _____

Κι εμείς *το καλοκαίρι* θα ακούμε _____

Η ελληνική παιδεία στην αρχαιότητα

Η ελληνική παιδεία άρχισε ως ιδιωτική στην αρχαιότητα και στη συνέχεια έγινε δημόσια, χωρίς, φυσικά, να απουσιάσει και το ιδιωτικό σχολείο, τουλάχιστον στις πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τις πρώτες πληροφορίες για την παιδεία στην αρχαία Ελλάδα, μας τις δίνει η μυθολογία, με την αναφορά της στο σχολείο του Κενταύρου Χείρωνα, στο Πήλιο. Ο Όμηρος, μετά, είναι μια βασική πηγή για την παιδεία στην Ελλάδα πριν από τους ιστορικούς χρόνους. Η εκπαίδευση και αγωγή των νέων γίνεται με την ιδιωτική πρωτοβουλία και με τα ιδανικά της Πολιτείας (θρησκεία, πατριδα, οικογένεια). Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη σωματική αγωγή και στον αθλητισμό γενικά (άλμα, πάλη, ακοντισμός, αρματοδρομία κ.ά.).

νομία, μουσική, γυμναστική. Η μέση εκπαίδευση προοριζόταν για τα παιδιά των πλούσιων.

Σπαρτιατικό σύστημα

Εντελώς αντίθετος ήταν ο τρόπος ανατροφής των παιδιών στη Σπάρτη. Η αγωγή είναι στρατιωτική και ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι να δώσει στο κράτος αξίους πολεμιστές. Έτσι συνέπεια ήταν το ότι τα ανάπηρα παιδιά τα έριχναν στον Καιάδα.

Τα παιδιά της Σπάρτης ήταν οργανωμένα σε στρατιωτικές ομάδες, με παιδευτικό ρόλο. Από την ηλικία των 7 ετών την ανατροφή των παιδιών αναλάμβανε η Πολιτεία με τους παιδονόμους, που είχαν την επίβλεψη των νέων, τους δίδασκαν λίγα γράμματα και μουσική, τους σκληραγωγούσαν τιμωρώντας και μαστιγώνοντας. Συνήθιζαν οι νέοι να περπατούν ξυπόλυτοι, να κοιμούνται πάνω σε καλάμια και να είναι λιτοδίαιτοι. Η αυστηρή πειθαρχία και η τυφλή υποταγή στους ανώτερους ήταν τα βασικότερα καθήκοντα της νεολαίας. Στα κορίτσια είχαν αφήσει μεγάλες ελευθερίες. Μαζί με τα αγόρια, γυμνάζονταν κι αυτά. Η αγωγή αυτή, που εφαρμοζόταν στα παιδιά μέχρι και ηλικίας 20 ετών, παρεχόταν σε κρατικά ιδρύματα υπό την εποπτεία των Εφόρων και μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Το πρόγραμμα της αγωγής στους έφηβους περιλάμβανε την εξάσκησή τους στη μουσική και σε διάφορα αγωνίσματα. Επίσης τους δίδασκαν να είναι υπερήφανοι, ορμητικοί και σύντομοι στην ομιλία τους («λακωνίζειν» ή λακωνισμός). Από τα 20 ως τα 30 τους χρόνια, η αγωγή των νέων ήταν αποκλειστικά στρατιωτική.

Αθηναϊκό σύστημα

Το αθηναϊκό σύστημα αποβλέπει στη σωματική και πνευματική ανάπτυξη. Μετά τα 7 χρόνια, τα κορίτσια ασχολούνται με τα οικιακά, ενώ τα αγόρια καθοδηγούνται από τον παιδαγωγό και από το σχολείο, που είναι ιδιωτικό. Η εκπαίδευση, ως τα 13 χρόνια, είναι υποχρεωτική και περιλαμβάνει 2 κύκλους. Έτσι, ως τα 9 τους χρόνια, τα παιδιά γυμνάζονται στο χορό, τη μουσική, το τόξο, το ακόντιο κ.ά. Από το 10ο χρόνο και πάνω μαθαίνουν ανάγνωση, γραφή και αριθμητική. Από τα μαθήματα αυτά, όσα αφορούσαν τη σωματική τους άσκηση, γίνονταν στην παλαίστρα και το γυμνάσιο (γυμναστήριο), ενώ αυτά που αφορούσαν τη θεωρητική τους μόρφωση γίνονταν στα διδασκαλεία. Εκτός όμως από τα σχολεία αυτά, υπήρχαν και ιδρύματα για τη μέση εκπαίδευση των μαθητών από το 13ο-18ο χρόνο της ηλικίας τους. Σ' αυτά διδάσκονταν πολεμικές ασκήσεις, αριθμητική, γεωμετρία, αστρο-

Η ελληνική παιδεία στην αρχαιότητα

1. Διαβάστε το κείμενο και σημειώστε με Σ τις προτάσεις που είναι σωστές και με Λ τις προτάσεις που είναι λανθασμένες:

- Τις πρώτες πληροφορίες για την παιδεία στην αρχαία Ελλάδα μας τις δίνει ο Όμηρος.
- Στην Αθήνα μετά τα 7 τους χρόνια τα κορίτσια ασχολούνται με το σπίτι.
- Στην Αθήνα η εκπαίδευση των αγοριών είναι υποχρεωτική ως τα 15.
- Στη Σπάρτη η αγωγή είναι στρατιωτική.
- Λακωνισμός σημαίνει να μιλάς λίγο.
- Η αγωγή των παιδιών στη Σπάρτη διαρκεί ως τα 30 τους χρόνια.

2. Να γράψετε 10 λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με τη λέξη «παιδεία»:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

3. Βρείτε πώς λέγεται:

Ο μαθητής που είναι στην ίδια τάξη με κάποιον άλλο μαθητή:	συμ_____
Ο συμμαθητής μας στο Πανεπιστήμιο:	συμ_____
Ο σπουδαστής που είναι στην ίδια τεχνική σχολή με κάποιον άλλον:	συσ_____
Αυτός που κάνει ίδια δουλειά με άλλον:	συν_____

4. Να τοποθετήσετε τα υπογραμμισμένα ρήματα του κειμένου στην κατάλληλη στήλη:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ (-ω)	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ (-μαι)

5. Ξαναγράψτε τις προτάσεις χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο των προτάσεων τις υπογραμμισμένες λέξεις, όπως στο παράδειγμα:

Τα αγόρια καθοδηγούνται από τον παιδαγωγό.

Ο παιδαγωγός καθοδηγεί τα αγόρια.

- Τα παιδιά στη Σπάρτη διδάσκονταν γράμματα και μουσική από τον παιδονόμο.
-

- Η αυστηρή αγωγή εφαρμοζόταν στα παιδιά από κρατικά ιδρύματα.
-

- Τα παιδιά της Σπάρτης οργανώνονταν από την πολιτεία σε στρατιωτικές ομάδες.
-

(Για την παθητική σύνταξη βλ. άσκηση 372 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

Σκασιαρχείο: Απόδραση από την καταπίεση ή από τη ρουτίνα τότε και τώρα

Έτσι κι αλλιώς από την ίδια τη φύση του το σχολείο λειτουργεί σε μεγάλο βαθμό καταναγκαστικά και πιεστικά για τη νεολαία κάθε μέρα και για κάθε εποχή.

Τα χρόνια πριν τον πόλεμο μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, το σχολείο ήταν πιο αυταρχικό, συγκεντρωτικό, σκληρό, αντίστοιχο με τις τότε κοινωνικές συνθήκες.

Το να φεύγεις τότε από το σχολείο (κοπάνα) ήταν μια ζόρικη κατάσταση ιδιαίτερα για τα κορίτσια, και για τους νέους στην επαρχία, που οδηγούσε συχνά σε σοβαρές συγκρούσεις με την οικογένεια και τη διοίκηση του σχολείου. Οι «κοπάνες» τότε είχαν περισσότερο ρίσκο και άλλο περιεχόμενο και δε γίνονταν από κούραση ή ανία.

Υπήρχαν «κοπάνες» για να βοηθήσουν οικονομικά την οικογένεια, να αποφύγουν την εξέταση (γραπτή ή προφορική) σε ένα μάθημα, να αποφύγουν την τιμωρία από το σχολείο, γιατί τους είχαν βάλει στο μάτι και άλλα.

Στα νεότερα χρόνια, κυρίως από τη δεκαετία του '80 και μετά επήλθαν πολλές αλλαγές. Στα σχολεία μπήκε η νέα γενιά των εκπαιδευτικών, της μεταπολίτευσης φέρνοντας έναν άλλο αέρα παιδαγωγικής ελευθερίας και δημοκρατίας, δημιουργώντας καλύτερες σχέσεις με τους μαθητές, νέους θεσμούς (μαθητικές κοινότητες) και σπάζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό τον αυταρχισμό της διοίκησης.

Οι μαθητές τα τελευταία 20 χρόνια προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τα βασικά προβλήματα της μαθητικής τους ζωής στην εκπαίδευση μέσα από πιο

συλλογικές διαδικασίες και κινητοποιήσεις (αποχές – καταλήψεις) εκφράζοντας έτσι και τη ζωντάνια της ηλικίας τους.

Αυτό που δεν αντέχουν οι μαθητές στις σύγχρονες συνθήκες είναι η μεγάλη πίεση που υφίστανται από τον ανταγωνισμό και την εντατικοποίηση των σπουδών (κυρίως στο Λύκειο) σε συνδυασμό με τα κοινωνικά αδιέξοδα (ανεργία).

Ταυτόχρονα, παρ' όλο που οι συνθήκες έγιναν πιο άνετες στο σχολείο, το μάθημα (περιεχόμενο και τρόπος διδασκαλίας) εξακολουθεί να μην είναι ελκυστικό, με αποτέλεσμα σε πολλά μαθήματα (γενικής παιδείας) και λόγω του εξεταστικού συστήματος να κυριαρχεί η «βαρεμάρα».

Επιπλέον σημαντικό ρόλο παίζουν το φροντιστήριο, η τηλεόραση και το διαδίκτυο (μέσα διδασκαλίας και πληροφόρησης, περισσότερο ελκυστικά για τους νέους), που ανταγωνίζονται και περιθωριοποιούν το σχολείο στη συνείδησή τους.

Έτσι, οι κοπάνες οι ατομικές είναι περισσότερο από κούραση και βαρεμάρα, τις περισσότερες φορές σε συνεννόηση με την οικογένεια. Τελικά, το σχολείο με τη σημερινή του μορφή και εκπαιδευτικά και κοινωνικά είναι σε αδιέξοδο και χάνει μέρα με τη μέρα το παιχνίδι. Υπάρχει άμεση ανάγκη ριζικών αλλαγών για να παίξει το ρόλο του σε μια κοινωνία, η οποία όμως θα εξασφαλίζει μια ζωή με περιεχόμενο και αξιοπρέπεια.

εφημ. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ, Δεκέμβριος 2010,
αρ. φύλλου 11 (διασκευή)

Σκασιαρχείο: Απόδραση από την καταπίεση ή από τη ρουτίνα τότε και τώρα

1. Διαβάστε το άρθρο και σημειώστε Σ ή Λ:

- Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70 το σχολείο ήταν πιο αυστηρό.
- Πριν τη δεκαετία του '80 το σκασιαρχείο γινόταν λόγω ανίας.
- Παλιά γίνονταν «κοπάνες» προκειμένου να μην εξεταστούν οι μαθητές (γραπτά ή προφορικά) σε ένα μάθημα.
- Μετά τη δεκαετία του '80 το σχολείο έγινε ακόμη πιο αυστηρό.
- Τα τελευταία 20 χρόνια οι μαθητές προσπαθούν με αποχές και καταλήψεις να λύσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στο σχολείο.
- Επειδή οι συνθήκες άλλαξαν, σήμερα το μάθημα είναι πιο ενδιαφέρον για τους μαθητές.
- Η τηλεόραση, το φροντιστήριο και το διαδίκτυο φαίνονται πιο ελκυστικά στους νέους από ό,τι τα μαθήματα στο σχολείο.
- Σήμερα οι μαθητές κάνουν συχνά «κοπάνες» χωρίς να το γνωρίζουν οι γονείς τους.

2. Απαντήστε σύντομα στις ερωτήσεις:

- Γιατί οι μαθητές έκαναν «κοπάνες» μέχρι τη δεκαετία του '80;
- Τι άλλαξε στο σχολείο από τη δεκαετία του '80 και μετά;
- Γιατί κάνουν οι μαθητές καταλήψεις;
- Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα των μαθητών σήμερα;
- Για ποιους λόγους, σύμφωνα με τον συγγραφέα του άρθρου, το σχολείο δεν είναι ελκυστικό σήμερα;
- Συμφωνείτε με την άποψη ότι: «οι κοπάνες οι ατομικές είναι περισσότερο από κούραση και βαρεμάρα, τις περισσότερες φορές σε συνεννόηση με την οικογένεια. Τελικά, το σχολείο με τη σημερινή του μορφή και εκπαιδευτικά και κοινωνικά είναι σε αδιέξοδο και χάνει μέρα με τη μέρα το παιχνίδι»;

3. Συζητήστε στην τάξη για τους τρόπους με τους οποίους νομίζετε ότι το μάθημα μπορεί να γίνει πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό για τους μαθητές.

4. Το σχολείο τότε και σήμερα... Γράψτε ακόμα 5 διαφορές ανάμεσα στο σχολείο του τότε και του σήμερα, όπως στο παράδειγμα.

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70...	Από τη δεκαετία του '80...
<i>Το σχολείο ήταν πιο αυταρχικό, συγκεντρωτικό και σκληρό.</i>	<i>Το σχολείο έγινε πιο δημοκρατικό με μια νέα γενιά εκπαιδευτικών που έφερε αέρα παιδαγωγικής ελευθερίας.</i>

<http://asset.tovima.gr/assetservice/Image>

5. Ποια είναι τα βασικά προβλήματα των μαθητών σήμερα; Τα τελευταία 20 χρόνια οι μαθητές κάνουν καταλήψεις για να αντιμετωπίσουν τα βασικά προβλήματα της μαθητικής τους ζωής στην εκπαίδευση, όπως:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

6. Διαλέξτε **α**, **β** ή **γ** και αλλάξτε την υπογραμμισμένη λέξη με μία άλλη που έχει περίπου την ίδια σημασία (συνώνυμη).

- Οι καθηγητές στο σχολείο μέχρι τη δεκαετία του '70 ήταν πιο αυταρχικοί.
α. αυτοδύναμοι **β.** απολυταρχικοί **γ.** δημοκρατικοί
- Οι κοπάνες σήμερα γίνονται περισσότερο από βαρεμάρα.
α. βάρος **β.** πλήξη **γ.** άγχος
- Το φροντιστήριο, η τηλεόραση και το διαδίκτυο φαίνονται πιο ελκυστικά από το σχολείο.
α. γοητευτικά **β.** κουραστικά **γ.** απωθητικά
- Άλλα μέσα διαπαιδαγώγησης και πληροφόρησης περιθωριοποιούν το σχολείο στη συνείδηση των νέων.
α. περιβάλλουν **β.** παρασέρνουν **γ.** παραγκωνίζουν
- Υπήρχαν «κοπάνες» για να αποφύγουν οι μαθητές την τιμωρία από το σχολείο.
α. γλιτώσουν **β.** αποφασίσουν **γ.** αλλάξουν

7. Συμπληρώστε τα κενά διαλέγοντας την κατάλληλη λέξη από την παρένθεση.
(αγώνες, αγωνιώδεις, αγωνιστικό, συναγωνιστεί, αγωνία, αγωνίσματα, αγωνιά, ανταγωνισμού, αγωνιστές, διαγώνισμα)

- Ο Πέτρος έγραψε καλά στις εξετάσεις, αλλά _____ να πάρει τα αποτελέσματα.
- Δύο αδέρφια έμειναν στη θάλασσα τρεις μέρες και μετά από _____ προσπάθειες σώθηκαν.
- Οι συνθήκες της μαθητικής ζωής σήμερα είναι πολύ πειστικές λόγω του _____ των μαθητών.
- Η _____ του αθλητή κορυφώθηκε όταν ήρθε η ώρα να _____ τους άλλους.
- Κάθε χρόνο πολλοί μαθητές παίρνουν μέρος σε σχολικούς _____.
- Κάθε μήνα ο καθηγητής της Ιστορίας βάζει στους μαθητές ένα επαναληπτικό _____.
- Ο Θωμάς αγόρασε ένα _____ αυτοκίνητο.
- Η γιορτή της 28ης Οκτωβρίου είναι αφιερωμένη στους _____ του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.
- Ένα από τα _____ των Ολυμπιακών αγώνων είναι η κωπηλασία.

8. Βρείτε στο κρυπτόλεξο 10 από τα μαθήματα που κάνετε στο σχολείο. Ποιο είναι το αγαπημένο σας;

Α	Γ	Θ	Ι	Ο	Κ	Λ	Π	Ψ	Τ	Η	Ω	Ν	Ι	Ψ	Μ
Φ	Υ	Σ	Ι	Κ	Η	Δ	Ξ	Γ	Λ	Ω	Σ	Σ	Α	Κ	Α
Δ	Μ	Ξ	Α	Π	Γ	Χ	Η	Μ	Ε	Ι	Α	Σ	Ι	Β	Θ
Ξ	Ν	Δ	Γ	Ι	Σ	Α	Ο	Ο	Ο	Α	Τ	Υ	Κ	Ι	Η
Ε	Α	Δ	Γ	Ξ	Λ	Λ	Ι	Υ	Υ	Ι	Θ	Κ	Ι	Ο	Μ
Φ	Σ	Η	Λ	Β	Ι	Λ	Ο	Σ	Ι	Σ	Τ	Ο	Ρ	Λ	Α
Σ	Τ	Ξ	Ι	Α	Ε	Ι	Ψ	Ι	Ο	Ι	Φ	Χ	Π	Ο	Τ
Δ	Ι	Γ	Κ	Κ	Χ	Κ	Γ	Κ	Ψ	Κ	Γ	Μ	Υ	Γ	Ι
Α	Κ	Δ	Α	Α	Ε	Α	Δ	Η	Θ	Η	Λ	Σ	Ο	Ι	Κ
Ζ	Η	Κ	Σ	Π	Τ	Ε	Χ	Ν	Ο	Λ	Ο	Γ	Ι	Α	Α

Ο νέος αναλφαριθμητισμός

Σοκ προκάλεσαν τα αποτελέσματα μιας πεντάχρονης έρευνας που έγινε στις ΗΠΑ, τα οποία αποκαλύπτουν ότι 40 εκατομμύρια Αμερικανοί είναι αναλφαριθμητικοί. Το ίδιο σοκ είχε προκαλέσει και στη Γαλλία πριν από λίγα χρόνια η ανακάλυψη ότι το 20% των ενηλίκων αλλά και των νέων παρουσίαζε μεγάλες δυσκολίες στο χειρισμό της γραπτής γλώσσας.

Και στην Ελλάδα; Ενώ ήδη, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή (2001), οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ-ΤΕΙ) έφτασαν στον αριθμό-ρεκόρ 1.265.168, περίπου 4 εκατομμύρια κάτοικοι ηλικίας 16 ετών και άνω, κοντολογίς ο ένας στους δύο, δεν έχουν ολοκληρώσει το υποχρεωτικό 9χρονο σχολείο (Δημοτικό- Γυμνάσιο).

Ωστόσο τα τελευταία χρόνια μια «άλλη» μορφή αναλφαριθμητισμού έρχεται να πυκνώσει τις

παλιές στρατιές των οργανικά αναλφαριθμητών με νέο αίμα. Σε χιλιάδες μαθητές, οι οποίοι ολοκληρώνουν τις γυμνασιακές και λυκειακές σπουδές τους, παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα κατανόησης ενός κειμένου, αδυναμία να εκφραστούν για κάποιο ζήτημα, να συντάξουν μια ολοκληρωμένη πρόταση στο χαρτί, να συνδυάσουν τις γνώσεις που έχουν λάβει προκειμένου να εξηγήσουν ένα απλό φυσικό φαινόμενο ή ένα κοινωνικό ή ιστορικό γεγονός.

Είναι σαφές ότι η επιμονή στο εξεταστικοκεντρικό σχολείο δεν αποτελεί παρά τη νεκρολογία της επαφής του μαθητή με την ουσία της γνώσης. Γιατί, βέβαια, αν παρατηρήσει κανείς τη σχέση του περιεχομένου των μαθημάτων, της μεθόδου και των πρακτικών ελέγχου, θα διαπιστώσει εύκολα ότι η σύνθεσή τους, την ίδια στιγμή που μεταλλάσσει τη

μαθησιακή διαδικασία σε μεθοδολογική εκγύμναση, δημιουργεί ένα εκρηκτικό μείγμα που μπορεί και να αναστείλει ακόμη και μορφές προσαρμοστικότητας στη μάθηση.

Το σχολείο ταυτίζει τις έννοιες μόρφωση και επανεκπαίδευση με την παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων χρηστικού χαρακτήρα, δηλαδή άμεσα εφαρμόσιμων στην αγορά εργασίας. Με άλλα λόγια το σημερινό σχολείο, αντί να εξοπλίζει τους μαθητές με κριτήριο για να ερμηνεύουν και να καλυτερεύουν τη ζωή, τυποποιεί, «συσκευάζει» και παραδίδει μια πληθώρα άψυχων, ξεκάρφωτων και συχνά αχρείαστων γνώσεων, σαν εμπόρευμα για κατανάλωση στις εξετάσεις ή σε μια θέση εφήμερης «απασχόλησης».

εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 11/8/2010
(<http://www.tovima.gr>) (δασκευή)

Ο νέος αναλφαβητισμός

1. Ποιο είναι το πρόβλημα που αναπτύσσει ο συγγραφέας του κειμένου;
2. Ποια είναι τα αίτια του προβλήματος;
3. Ποια είναι η νέα μορφή αναλφαβητισμού;
4. Τι συμβαίνει στις ΗΠΑ και στη Γαλλία;
5. Τι είδος κειμένου είναι αυτό που διαβάσατε;

6. Στο κείμενο υπάρχουν κάποιες σύνθετες λέξεις. Μπορείτε να βρείτε από ποιες λέξεις έχουν σχηματιστεί;

πεντάχρονη:		+	
τριτοβάθμια:		+	
εξεταστικοκεντρικό:		+	
εκατομμύρια:		+	

7. Στο κείμενο υπάρχουν κάποια υπογραμμισμένα ρήματα. Μπορείτε να τα βάλετε στην κατάλληλη στήλη;

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

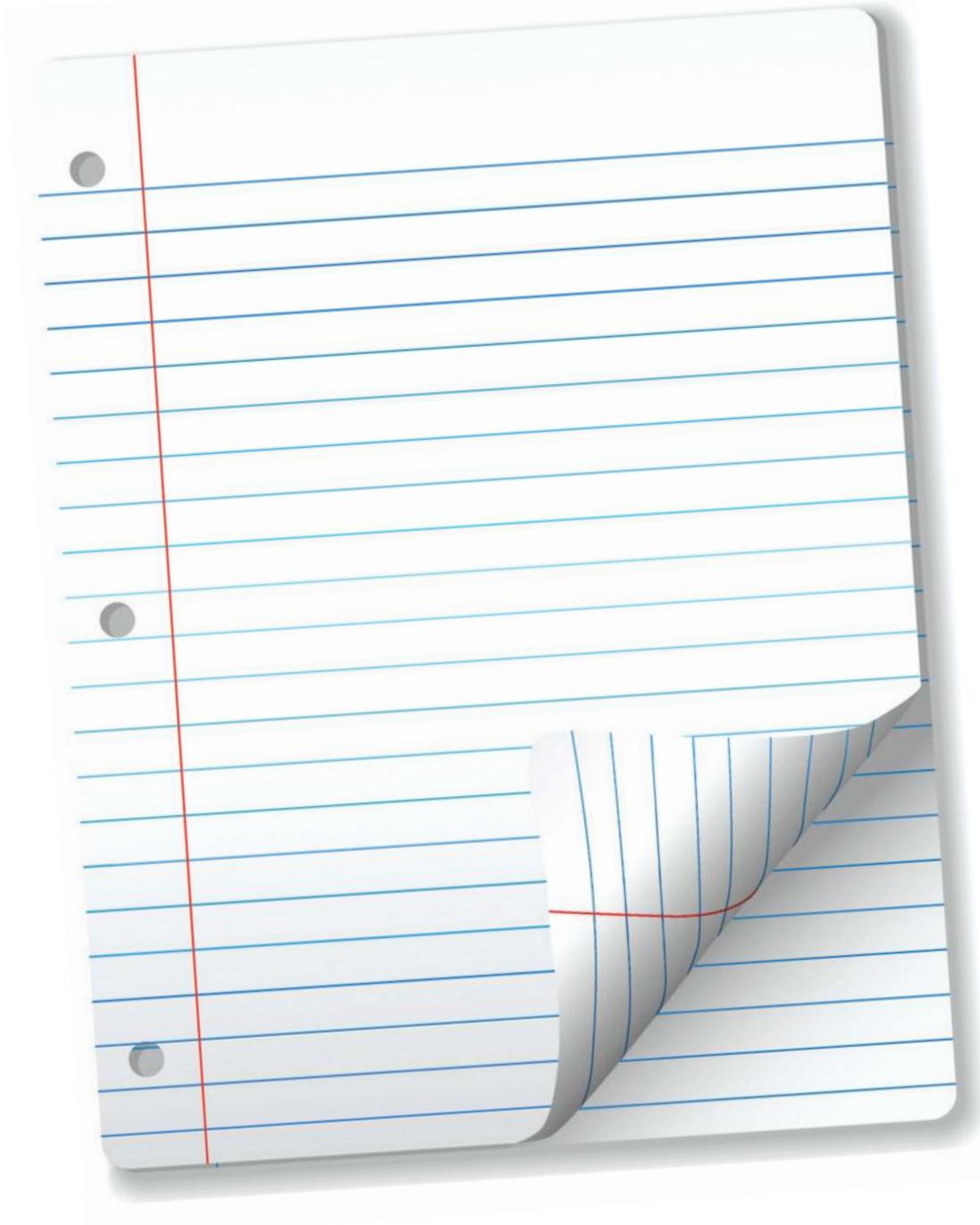

8. Σας δίνουμε το θέμα μιας παραγράφου και το βασικό λεξιλόγιό της. Γράψτε τη θεματική περίοδο και την παράγραφο χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις:

Διαγώνισμα

(σπουδαιότητα βαθμού, καρδιοχτύπι, εξεταστική περίοδος, απόλυτη σιωπή, έντονη νευρικότητα, κραυγές ενθουσιασμού, μορφασμοί απογοήτευσης)

Οι έξι «εντολές» για ένα χαρούμενο μάθημα

Παιδαγωγικές μεθόδους μακριά από την κοινοτοπία συνιστά στους δασκάλους
ο εκπαιδευτικός Ντίλαν Γουίλιαμ

ΛΟΝΔΙΝΟ Το μόνο που χρειάζεται μια τάξη δημοτικού σχολείου για να γεμίσει με χαρούμενα παιδιά είναι να εφαρμόσουν οι δάσκαλοι έξι απλές, ελαφρώς «ανορθόδοξες» πρακτικές, υποστηρίζει ο υποδιευθυντής του Ινστιτούτου Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου του Λονδίνου **Ντίλαν Γουίλιαμ**.

Για να αποδείξει τα λεγόμενά του εφάρμοσε πειραματικά τις μεθόδους του επί περίπου δύο μήνες σε μια τάξη παιδιών όλων των επιπέδων, ηλικίας 12-13 ετών, και όπως αποκαλύπτει ντοκιμαντέρ του BBC που κατέγραψε την προσπάθειά του είχε πολύ καλά αποτελέσματα.

Οι «έξι εντολές» του Βρετανού εκπαιδευτικού και συγγραφέα προς τους δασκάλους είναι οι εξής:

1 Μη ζητάτε από τους μαθητές να σηκώνουν το «χέρι». Για να βρείτε ποιος θα απαντήσει, χρησιμοποιήστε κάποιο είδος κλήρωσης, π.χ. με αριθμούς στην τύχη, με μια σβούρα, με χαρτάκια σε κληρωτίδα ή με άνισα ξυλαράκια κλεισμένα στο χέρι ενός παιδιού.

2 Φτιάξτε «κουτιά-φανάρια», πράσινου, πορτοκαλί ή κόκκινου χρώματος. Όποιο παιδί ξέρει την απάντηση θα γυρνάει το κουτί στο πράσινο χρώμα, όποιο δεν είναι σίγουρο στο πορτοκαλί, όποιο δεν ξέρει στο κόκκινο.

3 Ζητήστε κάθε μαθητής να γράφει την απάντηση σε μια ερώτηση με μαρκαδόρο σε έναν επανεγγράψιμο μικρό λευκό πίνακα. Μετά ζητήστε να υψώσουν όλοι ταυτόχρονα τους πίνακες. Έτσι ελέγχετε μονομιάς την τάξη, ενώ τα παιδιά δε «στιγματίζονται» αν δεν ξέρουν μια απάντηση.

4 Δώστε τέλος στην εμμονή με τους βαθμούς. Τα παιδιά πρέπει να καταλάβουν ότι τα σχόλια για την επίδοσή τους είναι πιο σημαντικά.

5 Ανά τακτά χρονικά διαστήματα επιτρέψτε στους μαθητές να πουν ελεύθερα τη γνώμη τους για το πώς κάνετε το μάθημά σας. Αυτοί θα νιώσουν σημαντικοί και εσείς θα βελτιωθείτε.

6 Λίγη γυμναστική πριν από την πρώτη ώρα μπορεί να εκπονώσει τα παιδιά και να τα βοηθήσει να παραμείνουν συγκεντρωμένα.

Ειδικά η μέθοδος «σηκώστε το χέρι σας», σύμφωνα με το δόκτορα Γουίλιαμ, διευρύνει το χάσμα μεταξύ καλών και κακών μαθητών. «Ο ένας στους τρεις μαθητές σηκώνει χέρι σαν τρελός, ενώ οι άλλοι τρεις “κρύβονται”», λέει. Μια ιδέα που προτείνει είναι η εξής: ο δάσκαλος να γράψει το όνομα κάθε μαθητή σε ένα γλειφιτζούρι και έπειτα να εξετάζει τραβώντας στην τύχη ένα γλειφιτζούρι από ένα δοχείο. Έτσι κανείς δεν είναι βέβαιος αν θα εξεταστεί ή όχι.

εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ*, 25/9/2010 (<http://www.tovima.gr>) (διασκευή)

Οι έξι «εντολές» για ένα χαρούμενο μάθημα

1. Σε ποια ευρωπαϊκή πόλη εφαρμόστηκε το πείραμα που αναφέρεται στο κείμενο;
2. Να γράψετε τις 6 εντολές που δίνει ο εκπαιδευτικός του κειμένου προς τους δασκάλους:

1	
2	
3	
4	
5	
6	

3. Μπορείτε να ξαναγράψετε τις παραπάνω εντολές ξεκινώντας με το «να»;

1	Να
2	
3	
4	
5	
6	

4. Οι δάσκαλοι κάποιου σχολείου του Λονδίνου αποφάσισαν να ακολουθήσουν τις εντολές που υπάρχουν στο κείμενο. Ξαναγράψτε τις εντολές ξεκινώντας με τη φράση «Οι δάσκαλοι»:

1	Οι δάσκαλοι
2	
3	
4	
5	
6	

5. Με τη βοήθεια του λεξικού σας, να βρείτε τι σημαίνουν οι παρακάτω φράσεις:
- Ποιος σε δασκάλεψε να πεις τέτοια ψέματα;
 - Ήταν καλά δασκαλεμένος να παραστήσει τον αθώο.
 - Από τ' αυτί και στο δάσκαλο.

6. Εσείς πώς θα θέλατε να γίνεται το μάθημα στην τάξη σας; Τι θα σας βοηθούσε περισσότερο; Τι θα προτεινάτε να αλλάξει ο καθηγητής σας για να νιώθετε καλύτερα; Γράψτε ένα μικρό κείμενο που να απευθύνεται στον καθηγητή της τάξης σας με τις ιδέες και τις προτάσεις σας για να γίνει καλύτερο το μάθημα.

7. Στις παρακάτω προτάσεις κάποιος ανακάτεψε τις λέξεις. Μπορείτε να τις βάλετε στη σωστή σειρά;

Όποιο, πράσινο, κουτί, την, παιδί, απάντηση, θα, γυρνάει το, ξέρει, στο, χρώμα

παιδιά, Τα, καταλάβουν, σχόλια, για, πρέπει, τους, να, ότι, σημαντικά, τα, την, είναι, επίδοσή, πιο

παιδιά, Λίγη, πριν, γυμναστική, πρώτη, εκτονώσει, από, την, μπορεί, να, ώρα, τα

Το άπιαστο όνειρο έγινε πραγματικότητα

Ο αγώνας ενός δασκάλου σε «σχολείο της απελπισίας», στην πλατεία Βάθης, ώστε οι ξένοι μαθητές να ενταχθούν στην τάξη

Ένα όνειρο «άπιαστο», «τολμηρό», «μαγικό», το «όνειρό τους» έκαναν πραγματικότητα οι μαθητές της Ε' τάξης του 54ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών, στην πλατεία Βάθης. Η παράσταση που έδωσαν με αφορμή το κλείσιμο της σχολικής χρονιάς, «Ονειροταξιδευτές», την οποία διαμόρφωσαν οι ίδιοι, συνεπήρε το ετερόκλητο κοινό, το οποίο παρέμεινε μέχρι αργά το βράδυ στη μικρή αίθουσα χωρίς κλιματισμό. Παράλληλα, η παράσταση αντανακλούσε την πραγματικότητα των κόσμων του δασκάλου τους, κ. Φώτη Ψυχάρη. «Έχω δει αυτά τα παιδιά να ψηλώνουν δέκα πόντους αυτήν τη χρονιά», λέει με καμάρι στην «Κ», καθώς τον αποχαιρετούν συγκινημένα για τις καλοκαιρινές διακοπές.

Το μάθημα του κ. Ψυχάρη πάει πολύ «παρακάτω» από τα βιβλία του Οργανισμού. «Έχω πεισθεί ότι ο καλύτερος τρόπος για να μάθουν τα παιδιά είναι ο βιωματικός», επισημαίνει, «πρέπει να κτίσεις μια ισότιμη σχέση μαζί τους, να τους δώσεις χώρο έκφρασης». Η διδασκαλία στηρίζεται πολύ στον διάλογο και στη σύνδεση αφηρημένων εννοιών με την καθημερινότητα. Η επεξεργασία κειμένων στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας γίνεται με όρους όπως «κυρία Προβλεψούλα» και «κουκουτσάκι», ενώ στη διάρκεια των τεστ ακούγεται χαμηλά κλασική μουσική. «Είχα διαβάσει ότι ενισχύει την απόδοση στα μαθηματικά και στις δημιουργικές ασχολίες», εξηγεί ο κ. Ψυχάρης «και διαπίστωσα ότι όντως επιδρά θετικά. Φτιάχνει έστω τη διάθεση!».

Νέες φιλίες

Μεγάλη είναι η εμπειρία του 50χρονου εκπαιδευτικού και στη διαδικασία ένταξης των ξένων μαθητών στην τάξη. «Ο Κάρολος προσγειώθηκε στην τάξη μας

από την Πολωνία λίγο πριν από τα Χριστούγεννα», διηγείται. «Μιλούσε ελάχιστα ελληνικά, προσπάθησα να του κάνω επιπλέον μαθήματα στα διαλείμματα ή στη διάρκεια άλλων μαθημάτων. Ανά δύο μέρες, όμως, ένας από τους υπόλοιπους μαθητές «αναλάμβανε» τον Κάρολο για να του διδάξει ό,τι εκείνος ζητούσε: στο διάλειμμα μια μέρα έμαθε να μετράει μέχρι το 100 και πετούσε από τη χαρά του! Έτσι, εντάχθηκε στην τάξη, ενώ δημιουργήθηκαν νέες φιλίες», σημειώνει.

Όλοι μαζί ως ομάδα

Ο Χασάν επιβίωσε του βομβαρδισμού του Λιβάνου, έχασε, όμως, αγαπημένα πρόσωπα και βίωσε τη βία στην πιο ακραία μορφή της. «Ήταν πολύ επιθετικός όταν ήρθε στο σχολείο, από την τάξη μέχρι τις τουαλέτες δάγκωνε από τρία παιδιά, επειδή ένιωθε απειλούμενος», θυμάται ο δάσκαλος. «Μια μέρα τον βρήκα εκτός σχολικής αίθουσας και τον ρώτησα αν ήθελε να παρακολουθήσει τις προετοιμασίες για την 28η Οκτωβρίου, όπου και πάλι κάναμε θεατρικό παιχνίδι», περιγράφει ο κ. Ψυχάρης. Στην αρχή, ο Χασάν παρατηρεί σιωπηλά, την επομένη ζητάει να παίξει με τα παιδιά, τότε «του επέτρεψα, βέβαια, αλλά του έθεσα όρια». «Τελικά, ο Χασάν μάς διηγήθηκε με τα λίγα ελληνικά του την εμπειρία των βομβαρδισμών, εκείνος απελευθερώθηκε και εμείς τη συνδέσαμε με τους βομβαρδισμούς του 1940. Συμμετείχε στις δραστηριότητες χωρίς επιθέσεις και, όποτε προέκυπτε πρόβλημα με τη συμπεριφορά του, συζητούσαμε όλοι μαζί ως ομάδα».

Τι ονειρεύεται ο χαρισματικός δάσκαλος; «Να φέρουμε τη χαρά, το παιχνίδι στο σχολείο», απαντά. «Αυτά αποτελούν την προϋπόθεση για μάθηση». «Αναρωτιέμαι

ποιο είναι το όραμα της παιδείας», εξομολογείται. «Είμαι πάντως σίγουρος ότι δεν είναι μόνο το Ίντερνετ και οι διαδραστικοί πίνακες».

Έντονη κριτική από 10χρονους

Η ζωή στο σχολείο αλλά και η επικαιρότητα αποτέλεσαν πυρήνα της παράστασης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο πολιτιστικού προγράμματος του υπουργείου Παιδείας και εμπειρείχε χορό, μουσική και πλήθος συμβολισμών. Επιβεβαιώθηκε και πάλι ότι από «μικρό και τρελό» μπορείς να μάθεις την αλήθεια!

Κάποιος χωρίς όνειρα κλέβει μια βαλίτσα με τα όνειρα των ανθρώπων –έτσι ξεκινά μια εσωτερική αναζήτηση. «Η ζωή είναι φτιαγμένη από υλικά ονείρου. Τι γίνεται όταν αυτά χαθούν;» αναρωτιούνται οι μαθητές επί σκηνής, ενώ μας καταθέτουν τα προσωπικά τους όνειρα, όπως και το σχολείο των ονείρων τους. «Εκεί όπου σου διδάσκουν και να πλένεις, να ζυμώνεις, αλλά και να αγαπάς».

Έντονη η κριτική των 10χρονων στη νεοελληνική νοοτροπία. «Ξέρεις ποιος είμαι εγώ;» «Κοιτάω την πάρτη μου», λένε υποκρινόμενοι ξιπασμένους ενήλικους με γυαλιά ηλίου. Ούτε όμως οι πολιτικοί και τα οικονομικά σκάνδαλα «γλίτωσαν» από τη σάτιρά τους. «Είναι πολλά τα δισεκατομμύρια για τα αεροπλάνα...» υπενθυμίζουν με νόημα. Φορώντας χάρτινα κουτιά στο κεφάλι, ο 20μελής θίασος αναπαράγει το δελτίο των 8 –από ΔΝΤ μέχρι συνεντεύξεις μοντέλων...

Όταν ο κλέφτης των ονείρων επιστρέφει τα κλοπιμαία, τα παιδιά τον συμβουλεύουν «μόνο με την καρδιά μπορείς να δεις. Μέσα σου, καλά κρυμμένα, βρίσκονται τα όνειρά σου».

εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19/6/2010
(<http://www.kathimerini.gr>) (διασκευή)

Το άπιαστο όνειρο έγινε πραγματικότητα

1. Κυκλώστε το σωστό σύμφωνα με το κείμενο:
 - **Ετερόκλητο κοινό σημαίνει:**
 - α. ένα σύνολο ανθρώπων με όμοια χαρακτηριστικά.
 - β. ένα σύνολο ανθρώπων με διαφορετικά χαρακτηριστικά.
 - γ. τίποτα από τα παραπάνω.
 - **Η παράσταση πραγματοποιήθηκε λίγο πριν κλείσουν τα σχολεία:**
 - α. για τις διακοπές των Χριστουγέννων.
 - β. για τις διακοπές του Πάσχα.
 - γ. για τις διακοπές του καλοκαιριού.
 - **Ο δάσκαλος της τάξης ισχυρίζεται ότι ο καλύτερος τρόπος μάθησης είναι:**
 - α. η αποστήθιση.
 - β. μέσα από τις εμπειρίες των μαθητών.
 - γ. στη φύση.
 - **Κατά τη διάρκεια των διαγωνισμάτων οι μαθητές ακούνε:**
 - α. κλασική μουσική.
 - β. ροκ μουσική.
 - γ. παραδοσιακή μουσική.
 - **Οι μαθητές από ξένες χώρες, όπως ο Χασάν και ο Κάρολος, εντάχθηκαν στην τάξη επειδή:**
 - α. ο δάσκαλος τους έβαζε πολλές εργασίες για το σπίτι.
 - β. ο δάσκαλος με τους υπόλοιπους μαθητές δημιούργησαν φιλική σχέση μαζί τους.
 - γ. ο δάσκαλος τους έβαζε τιμωρία όταν δημιουργούσαν φασαρία.
 - **Το θέμα της παράστασης ήταν:**
 - α. η ζωή στο σχολείο και η επικαιρότητα.
 - β. οι διακοπές του καλοκαιριού.
 - γ. αστεία σκετσάκια και ανέκδοτα.

2. Με τη βοήθεια του λεξικού σας να βρείτε τι σημαίνουν οι παρακάτω φράσεις:
 - Μ' όποιον δάσκαλο καθίσεις, τέτοια γράμματα θα μάθεις.
 - Δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν εκράτεις.
 - Βρήκε τον δάσκαλό του.

3. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω φράσεων:

ημερήσιο σχολείο	≠	
δημόσιο σχολείο	≠	
φωτεινή αίθουσα	≠	
επιμελής μαθητής	≠	
ανυπάκουος μαθητής	≠	
αυστηρός καθηγητής	≠	
απορρίπτομαι	≠	
καινούριο κτίριο	≠	

4. Να υπογραμμίσετε τα αντικείμενα των παρακάτω υπογραμμισμένων ρημάτων και να γράψετε αν το ρήμα είναι μονόπτωτο (με ένα αντικείμενο) ή δίπτωτο (με δύο αντικείμενα).

- Έχω δει αυτά τα παιδιά να ψηλώνουν δέκα πόντους αυτήν τη χρονιά.
(_____)
- Μιλούσε ελάχιστα ελληνικά ο Κάρολος. (_____)
- Να φέρουμε τη χαρά, το παιχνίδι στο σχολείο. (_____)
- Τα παιδιά συμβουλεύουν τον κλέφτη ονείρων να βλέπει μόνο με την καρδιά.
(_____)

5. Εσείς είχατε ποτέ συμμετοχή σε θεατρική παράσταση του σχολείου σας; Ποιο ήταν το θέμα της; Ποιο ρόλο είχατε; Πώς συνεργαστήκατε με τους συμμαθητές σας για να φτάσετε στον τελικό σας στόχο;

6. Γράψτε, σε συνεργασία με τους συμμαθητές σας, ένα χιουμοριστικό κείμενο που να μπορεί να γίνει θεατρικό έργο. Σκεφτείτε ποιο θα είναι το θέμα του, ποια πρόσωπα θα συμμετέχουν, με ποιους ρόλους και πώς θα εξελίσσεται η υπόθεση.

Το σχολείο του αύριο είναι ψηφιακό

Πίνακας που...μιλάει στους μαθητές και το βιβλίο στην πρίζα

Μια «σούπερ» ηλεκτρονική τάξη, με τον πίνακα να...μιλάει στους μαθητές, το δάσκαλο να παραδίδει με το κομπιούτερ και το βιβλίο να είναι στην...πρίζα, έρχεται από την ερχόμενη σχολική χρονιά σε πλήθος σχολείων της χώρας. Το υπουργείο Παιδείας «σπρώχνει» το έδαφος για τη ριζική αλλαγή της εικόνας της τάξης του 2011.

Ετοιμάζονται νέα αναλυτικά προγράμματα, ψηφιοποιείται το βιβλίο και επιμορφώνονται στις νέες τεχνολογίες χιλιάδες δάσκαλοι και καθηγητές.

Έχουν αποσταλεί στους εκπαιδευτικούς ερωτηματολόγια που αφορούν την ηλεκτρονική και ιντερνετική κάλυψη των σχολείων τους, καθώς και το πώς μπορεί να υποστηριχθεί η ψηφιακή τάξη ανά περιοχή. Ήδη, το δίκτυο του e-school, από τα τέλη του περασμένου μήνα λειτουργεί σε πλήρη ανάπτυξη στο σύνολο των σχολείων όλων των βαθμίδων.

Για την ψηφιακή σύγκλιση του σχολείου προβλέπεται αναβάθμιση στις υπάρχουσες ψηφιακές υποδομές (υπολογιστές, ηλεκτρονικοί μαυροπίνακες, διαδραστικοί πίνακες και ψηφιοποίηση του υλικού), νέες υποδομές WiFi (ασύρματης επικοινωνίας) και δικτύου που θα παρέχουν τη δυνατότητα υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο, και όπου αλλού βρίσκεται ο μαθητής.

εφημ. ΕΘΝΟΣ, 13/2/2010 (<http://www.ethnos.gr>)
(διασκευή)

Το σχολείο του αύριο είναι ψηφιακό

1. Με βάση το κείμενο που διαβάσατε συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στο σχολείο σας και στο σχολείο του αύριο.

	ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ	ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ
Ρόλος δασκάλου		
Πίνακας		
Βιβλία		
Ασύρματη επικοινωνία		

2. Να βρείτε στο κείμενο πέντε ρήματα στην ενεργητική και πέντε ρήματα στην παθητική φωνή και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

3. Να ξαναγράψετε το παρακάτω απόσπασμα βάζοντας για υποκείμενο τη φράση «Το Υπουργείο Παιδείας»:

«Ετοιμάζονται νέα αναλυτικά προγράμματα, ψηφιοποιείται το βιβλίο και επιμορφώνονται στις νέες τεχνολογίες χιλιάδες δάσκαλοι και καθηγητές.»

Το Υπουργείο Παιδείας _____

(Για την παθητική σύνταξη βλ. άσκηση 372 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

4. Μπορείτε να σκεφτείτε επίθετα που να ταιριάζουν με τα παρακάτω ουσιαστικά;

μαθητής: _____

σχολείο: _____

καθηγητής: _____

βιβλίο: _____

5. Μπορείτε να σχηματίσετε λέξεις σχετικές με το σχολείο από τα αρχικά γράμματα της λέξης «Σχολεία»;

Σ _____

Χ _____

Ο _____

Λ _____

Ε _____

Ι _____

Α _____

Μπλόγκερ από κούνια

Ένα νηπιαγωγείο μπαίνει στην μπλογκόσφαιρα! Μαθητές νηπιακής ηλικίας πριν καλά καλά μάθουν την αλφαβήτα, πληκτρολογούν, ζωγραφίζουν, αφηγούνται και με τη συμβολή της δραστηριότητας νηπιαγωγού τους αναρτούν τα νέα τους σε μορφή βίντεο!

Το πρωτοποριακό εγχείρημα έρχεται -όχι όπως θα περίμενε κανείς από κάποιο ακριβό ιδιωτικό σχολείο της πρωτεύουσας- αλλά από ένα δημόσιο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο που βρίσκεται 80 χλμ. μακριά από την Αθήνα, σ' ένα χωριό που οι κάτοικοί του φθάνουν μετά βίας τους 1.700: στο Καπαρέλλι της Βοιωτίας, έδρα του δήμου Πλαταιών.

Η πρωτοβουλία, που έχει στόχο να προσφέρει γνώσεις με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, μέσα από τα έργα που δημιουργεί και αναρτά, έχει αποσπάσει διακρίσεις και βραβεία, ενώ οι επισκέψεις Ευρωπαίων εκπαιδευτικών ολοένα και πληθαίνουν, στο πλαίσιο των δράσεων και των προγραμμάτων αδελφοποίησης (e-twinning) που πραγματοποιεί το νηπιαγωγείο μέσω του διαδικτύου, αφού διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή, ιστοσελίδα και blog!

Η «Ε» βρέθηκε στο Καπαρέλλι,

Η διευθύντρια του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου Καπαρελλίου Άννα Καρούδη-Πυρουνάκη πλαισιωμένη από τους μαθητές της

για να δει από κοντά όσα αξιοθαύμαστα συμβαίνουν εκεί. Στην πόρτα του νηπιαγωγείου, που ξεχωρίζει και ως κτίσμα (διαθέτει ένα «χαλί» φυσικού γκαζόν στην είσοδο και δέντρα), μας περιμένει η εδώ και 30 χρόνια νηπιαγωγός του. Μας συνοδεύει μέχρι την κεντρική αίθουσα, όπου μας υποδέχονται 25 παιδικά χαμόγελα. Συστηνόμαστε και ο 5χρονος Μιχάλης δέχεται να μας πει την ιστορία που τους ένωσε με το διαδίκτυο και με την ασφαλή χρήση του.

Η νηπιαγωγός ξεφυλλίζει το βιβλίο της ιστορίας τους και ο Μιχάλης μάς αφηγείται: «Κάποτε ήταν ένα αγόρι που στα γενέθλιά του πήρε το καλύτερο δώρο: μια μικρή γυαλιστερή ψηφιακή φωτογραφική μηχανή που χωρούσε παντού, ακόμη και στην τσέπη του. Χαρούμενος άρχισε να τραβάει πολλές φωτογραφίες,

μα πάρα πολλές φωτογραφίες. Δηλαδή ό,τι έβρισκε μπροστά του: σπίτια, δέντρα, μικρά ζωάκια... Τα πουλιά τριγύρω. Αλλά και μερικούς συμμαθητές που μάλωναν... και τόσο ενθουσιασμένος ήταν με τη φωτογραφική μηχανή που δεν την αποχωρίζοταν ούτε στα αποδυτήρια του γυμναστηρίου που πήγαινε. Το βράδυ όλη η παρέα μαζευτόταν σπίτι του, έβλεπαν τις φωτογραφίες στον Η/Υ και γελούσαν! Μια μέρα ένας φίλος του λέει: Τι λέτε, τις ανεβάζουμε στο blog να σπάσουν και άλλοι πλάκα; Τότε ένα δεινοσαυράκι, ο Safe Dino τους είπε: Εεε, φίλοι για σκεφθείτε το λίγο. Θα θέλατε να ήσασταν εσείς στη θέση τους; Και εκείνοι απάντησαν "όχι!". Γι' αυτό», καταλήγει ο Μιχάλης και τον συνοδεύουν οι συμμαθητές του: «Σκέψου πριν αναρτήσεις!».

Οι μαθήτριες Κωνσταντίνα και Ειρήνη στέκονται μπροστά στον υπολογιστή και μας δείχνουν πώς ζωγραφίζουν. Είναι πράγματι εντυπωσιακό αν λάβει κανείς υπόψη του ότι πρόκειται για παιδιά μόλις πέντε ετών!

εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 13/11/2010
(<http://www.enet.gr>) (διασκευή)

Μπλόγκερ από κούνια

1. Τι σημαίνει ο τίτλος του κειμένου;
2. Ποια είναι η πρωτότυπη είδηση που περιγράφεται στο άρθρο;
3. Σε ποια περιοχή της Ελλάδας βρίσκεται το συγκεκριμένο νηπιαγωγείο;
4. Πόσα παιδιά έχει η τάξη του συγκεκριμένου νηπιαγωγείου;
5. Γιατί νομίζετε ότι αναφέρεται η σκηνή με τη φωτογραφική μηχανή του Μιχάλη;

6. Να βρείτε στο κείμενο πέντε μεταβατικά και πέντε αμετάβατα ρήματα.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ	ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

7. Βρείτε το υποκείμενο και το αντικείμενο των υπογραμμισμένων ρημάτων στο παρακάτω απόσπασμα. Σε μερικές περιπτώσεις το υποκείμενο μπορεί να χρειάζεται να το προσθέσετε εσείς.

«Η πρωτοβουλία, που έχει στόχο να προσφέρει γνώσεις με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, μέσα από τα έργα που δημιουργεί και αναρτά, έχει αποσπάσει διακρίσεις και βραβεία, ενώ οι επισκέψεις Ευρωπαίων εκπαιδευτικών ολοένα και πληθαίνουν, στο πλαίσιο των δράσεων και των προγραμμάτων αδελφοποίησης (e-twinning) που πραγματοποιεί το νηπιαγωγείο μέσω του διαδικτύου, αφού διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή, ιστοσελίδα και blog!».

ΡΗΜΑ	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

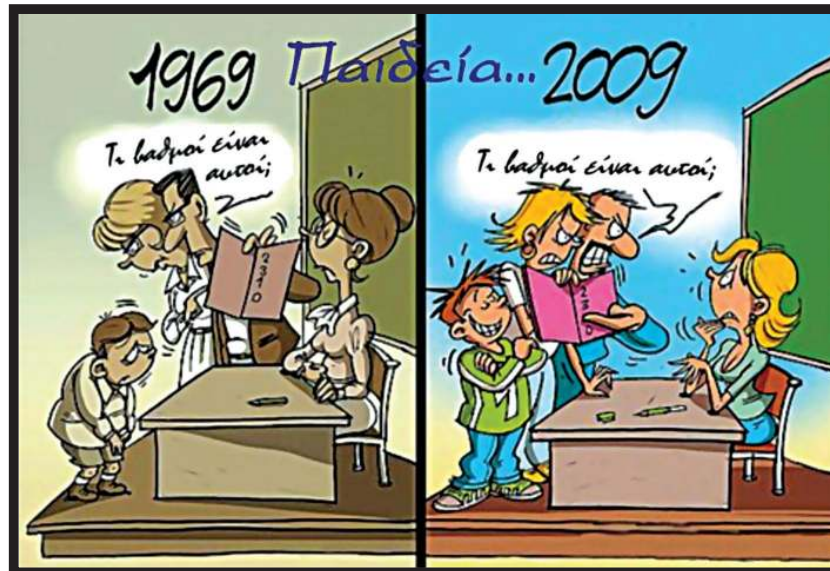
(Για την ονομαστική-υποκείμενο, την αιτιατική-αντικείμενο και τα δίπλωτα ρήματα βλ. ασκήσεις 47-50, 406-410 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

8. Γράψτε ένα άρθρο (2-3 παραγράφους) για την εφημερίδα του σχολείου σας, στο οποίο να περιγράφετε πώς φαντάζεστε ένα ευχάριστο και δημιουργικό σχολείο. Ποιες αίθουσες θα είχε ένα τέτοιο σχολείο; Πώς θα γίνονταν τα μαθήματα; Πώς θα ήταν οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους; Πώς θα είναι η σχέση των μαθητών με τους καθηγητές τους;

Σκίτσο για την παιδεία

1. Παρατηρήστε προσεκτικά το σκίτσο. Ποιο ύφος έχει ο μαθητής στην πρώτη εικόνα και ποιο στη δεύτερη; Ποιο ύφος έχει η καθηγήτρια στην πρώτη εικόνα και ποιο στη δεύτερη;
2. Τι σατιρίζει το συγκεκριμένο σκίτσο; Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την άποψη του σκιτσογράφου; Αιτιολογήστε τη γνώμη σας.

3. Υποθέστε ότι είστε οι γονείς και η καθηγήτρια της πρώτης εικόνας και φανταστείτε τον διάλογο ανάμεσά τους. Κάντε το ίδιο για τη δεύτερη εικόνα.

Μάθημα έκθεσης

Μάθημα έκθεσης

1. Ποιο ήταν το θέμα της έκθεσης που έπρεπε να γράψουν τα παιδιά;
2. Τα παιδιά δεν κατάλαβαν όλα με τον ίδιο τρόπο το θέμα της έκθεσης. Εξηγήστε πώς το κατάλαβε το κάθε παιδί.

